

Klimat- och näringslivsdepartementet

Remissyttrande över EU-kommissionens förslag på revidering av Avfallsdirektivet (2008/98/EG)

Diarienummer KN2023/03699

Wargön Innovation har inbjudits att avge yttrande över rubricerat förslag. Vårt yttrande behandlar enbart de delar av förslaget som handlar om textilier då det är inom utveckling av cirkulär hantering av textilier som vi har väsentliga delar av vår verksamhet. Vi vill framföra följande synpunkter.

Wargön Innovation har tidigare avgivit yttranden över Producentansvarsutredningen (SOU 2020:72) samt departementspromemorian "Cirkulär hantering av textil och textilavfall". Kärnan i våra synpunkter har varit att ramvillkoren och de beslut som reglerar hanteringen av textilier måste bygga på en helhetssyn på ett cirkulärt system som omfattar insamling, sortering i enlighet med avfallshierarkin etc men även utveckling av teknik för högeffektiv sortering och värdering av insamlade textilier, stöd till affärsutveckling och innovationer inom återvinningsteknologier samt uppbyggnad av industriella sorteringsanläggningar och tydliga krav på systemets aktörer i alla led. De två nationella utredningarna har enligt vår mening inte haft denna helhetssyn och inte tagit hänsyn till att det mest komplexa steget för att nå en cirkulär hantering av textilier är sortering/värdering av det insamlade samt utveckling av nya affärsmodeller och nya teknologier för materialåtervinning med fokus på fiber-till-fiber men även andra tekniker.

EU-kommissionens förslag till revidering av Avfallsdirektivet innehåller den helhetssyn som vi har efterfrågat. Ett producentansvar på det sätt som föreslås kan ge de förutsättningar som krävs för att utveckla system för cirkulär hantering av textilier och vi stödjer förslaget att ansvaret även ska omfatta skor.

Det är väsentligt att förslagets alla delar verkligen implementeras och att stöd utgår till FoU samt affärsutveckling, kompetenshöjning etc. Det är även viktigt att ideell sektors roll värnas och att tydliga krav ställs på kommuner och andra aktörer i insamlingskedet. Det är i insamling och hantering före sortering som de största riskerna finns för att insamlade textiliers värde ska urholkas vilket ställer stora krav på att det insamlade skyddas från t ex fukt och lukt. Wargön Innovation välkomnar att förslaget uppmärksammar problematiken

kring export av använda textilier och textilt avfall samt att det finns förslag om åtgärder för att stävja illegal export.

Wargön Innovation stödjer förslaget att sorteringen ska ske professionellt och att definitionen av avfall ska revideras så att plagg som kan återbrukas inte ska kategoriseras som avfall. Detsamma bör gälla för alla textilier som hanteras i enlighet med avfallshierarkin och som kan ingå i en cirkulär värdekedja.

Förslaget är att använda textilier, textilt avfall, textilrelaterade produkter och skor ska samlas in separat från andra avfallsströmmar från 1 januari 2025. Detta ställer stora krav på att alla andra delar av systemet byggs upp parallellt. I annat fall kommer betydande volymer av textilier att samlas in men det kommer inledningsvis att saknas system och lösningar för att hantera och bearbeta det insamlade. Tempot i beslutsprocessen för det nya direktivet och den efterföljande nationella implementeringen av förslagets alla delar blir därmed mycket avgörande för ett reellt och trovärdigt införande av cirkulär hantering av textilier och skor.

Sverige är ledande inom textil cirkulär innovation och kan gå före och därmed vara pådrivande inom EU när det gäller att bygga upp den cirkulära hanteringen av textilier i enlighet med inriktningen i ett nytt avfallsdirektiv. Strategier och konkreta åtgärder med statliga initiativ och stöd krävs nu för att behålla och stärka positionen. Wargön Innovation anser att det genom helhetssyn och tydliga satsningar på att stödja vidareutveckling av redan pågående initiativ finns goda möjligheter för Sverige att ta ledande roller i omställningen till en cirkulär textilekonomi och därmed även skapa nya företag och nya jobb i Sverige.

Sådana målsättningar kräver den helhetssyn på ett sammanhållet cirkulärt textilt system som finns i förslaget till avfallsdirektiv. Det krävs även att förutsättningar och ramverk som byggs upp nationellt blir dynamiska och utvecklingsinriktade.

De förutsättningar som skapas måste utgå ifrån och bejaka att marknaden för ny användning av textilier förändras vad gäller preferenser hos second-handkonsumenter men även att innovationer när det gäller materialåtervinning, digitalisering och uppbyggnad av helt nya marknader för uttjänta textila material förändrar förutsättningarna. Helt nya affärsmodeller håller på att utvecklas inom textilområdet och system och legala förutsättningar får inte hindra detta men även frånvaro av och/eller oklarheter kring kommande förutsättningar är hindrande för utveckling av och investeringar i nya lösningar och nya affärsmodeller.

De politiska beslut som fattas behöver innefatta stöd till uppbyggnad av industriella sorteringsanläggningar med högeffektiva system och välutbildade kvalificerade sorterare. Sammantaget måste hanteringen av textilier gå från manuella och analoga arbetsätt till automatiserade och digitaliserade metoder för att nå miljömålen och ta vara på de värden som finns i de textilier som i dagsläget i stor utsträckning går till förbränning.

Sorteringsanläggningar ska ses som kvalificerade anläggningar för cirkulär värdeförädling av textilier som tidigare setts som avfall. Sådana sorteringsanläggningar som arbetar utifrån värdering, sortering och hantering av textilier i enlighet med avfallshierarkin saknas helt idag. Här skapar de projekt som Wargön Innovation arbetar med nya lösningar och ny

kunskap kring automation, användning av AI, logistik mm av stort värde för de nya anläggningar som behöver etableras i hela EU-området.

Sammanfattningsvis anser Wargön Innovation att förslaget till nytt avfallsdirektiv har den helhetssyn som är nödvändig för att nå både miljö- och affärsnytta. Den nationella implementeringens konkreta innehåll, tydlighet och införandetakt blir avgörande för om målen kommer att kunna nås.

Om Wargön Innovation

Wargön Innovation är en innovationsmiljö för hållbar produktion och cirkulära flöden. Wargön Innovation är helägt av Innovatum Science Park och har grundfinansiering från EU:s regionalfond, Västra Götalandsregionen, Fyrbodals kommunalförbund och Vänersborgs kommun. Därutöver har vi projektfinansiering från ett antal olika källor. Textil är ett av våra fokusområden och Wargön Innovation driver eller medverkar i ett antal projekt för att utveckla hållbara cirkulära värdekedjor för textil. Vår verksamhet är en del av Västsveriges profilerade satsning på att utveckla regionen som en innovativ spets inom textilområdet. Wargön Innovation har en pilotanläggning för utveckling av textilsortering och samverkar med ett antal aktörer i flera projekt inom detta område. Under 2023 har Wargön Innovation fått finansiering för att under kommande år utveckla pilot/utvecklingsanläggningen till en europeisk spets när det gäller värdering och sortering av textila material. Våra projekt ger viktiga kunskaper om komplexitet, möjligheter och utmaningar för att kunna nå en i verklig mening cirkulär hantering av textilier. Wargön Innovation samarbetar med en mängd aktörer både regionalt, nationellt och internationellt.

2023-10-26

Wargön Innovation AB

Markus Danell

Verksamhetsledare